

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Naturvårdsverket

Yttrande över förslag till föreskrifter om skyldighet för näringsidkare att lämna uppgifter till statistik om uppkommet avfall

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser att motivera företagens uppgiftsskyldighet gällande statistik om uppkommet avfall med stöd av bemyndigandet i 15 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken istället för som tidigare med stöd av 7 kap. 9 § avfallsförordningen (2020:614).

Förslaget avser inga andra ändringar. Enkätundersökningen kvarstår oförändrad.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen uppges att *Uppkommet avfall* är en intermittent undersökning som genomförs vart annat år av Statistiska centralbyrån (SCB). Vidare uppges att Naturvårdsverket är statistikansvarig myndighet för statistik på avfallsområdet och beställare av undersökningen som är EU-reglerad och utgör en del av Sveriges officiella statistik. Avsikten uppges vara att samla in uppgifter för att framställa statistik. Det uppges att undersökningen beskriver uppkommet avfall inom olika näringsgrenar och ska möjliggöra jämförelser mellan olika näringsgrenar och över tid. Den uppges vara finansierad av Naturvårdsverkets ramanslag.

Det uppges att de främsta användarna av statistiken är i första hand Naturvårdsverket, bland annat för att förse regeringen med data för nationell uppföljning av uppkomst och hantering av avfall för att analysera behov av åtgärder och styrmedel. Vidare uppges att avfallsstatistiken används för att följa upp nationella avfallsmål inom miljömålssystemet, den nationella avfallsplanen och det nationella avfallsförebyggande programmet. Det uppges därutöver finnas behov av underlag till internationell rapportering av avfall och avfallshantering i enlighet med mål i EU:s olika direktiv på avfallsområdet samt EU:s avfallsstatistikförordning nr 2150/2002. Vidare uppges att övriga användare är bland annat beslutsfattare, forskare, massmedia, konsulter och intresserad allmänhet.

Det uppges att i syfte att säkra att undersökningen håller tillräcklig kvalitet för användarna ska föreskriften belägga näringsidkarna med uppgiftsskyldighet. Insamlingen av uppgifter genomförs vart annat år via webbinsamling. Svarsfrekvensen för undersökningen om uppkommet

avfall med referensåret 2020 var, enligt förslagsställaren, 75 procent. Det uppges att i förra undersökningssamlingen genomfördes undersökningen med uppgiftsskyldighet enligt avfallsförordningen (2020:614) 7 kap. 9 §.

Det uppges också att det i avfallsförordningen saknas ett bemyndigande för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas enligt 9 §. För att uppgiftslämnare ska ha kännedom om vilka uppgifter som ska lämnas avser därför Naturvårdsverket att framgent motivera uppgiftsskyldighet med stöd av bemyndigandet i 15 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, då det lagrummet möjliggör för Naturvårdsverket att meddela verkställighetsföreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas.

Det uppges att uppgiftslämnarberördan i kommande undersökningstillfällen kommer att bli oförändrad jämfört med förra insamlingstillfället 2021. De föreslagna föreskrifterna medför dock ökad förutsägbarhet för näringsidkarna om vilka uppgifter som ska lämnas och när uppgifterna ska lämnas, eftersom detta framgår i föreskrifterna.

Syftet med förslaget uppges vara att förtydliga exakt vilka uppgifter Naturvårdsverket avser att begära in och följaktligen öka transparensen för uppgiftslämnarna.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen uppges att Naturvårdsverket kontinuerligt ser över möjligheterna till användning av alternativa datakällor, men att det i dagsläget saknas alternativa lösningar då Naturvårdsverket exempelvis inte har tillgång till företagets avfallsredovisningssystem.

Det uppges att en utebliven reglering skulle innebära att undersökningen genomförs utan föreskrifter där det framgår vilka uppgifter som ska lämnas. Det skulle, enligt förslagsställaren, innebära en större otydlighet gentemot uppgiftslämnarna, då kravet på att lämna uppgifter enbart skulle baseras på lydelsen i 7 kap. 9§ i avfallsförordningen (2020:614).

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekterna av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen uppges att Europaparlamentets och rådets förordning 2150/2002 om avfallsstatistik styr innehåll, rapporteringsfrekvens och format på den statistik som ska rapporteras till EU (EU-statistik). Vidare uppges att lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om officiell statistik tilldelar Naturvårdsverket ansvaret för officiell statistik om avfall samt beslutanderätten om statistikens omfattning och innehåll (Sveriges officiella statistik). De aktuella föreskrifterna innehåller därmed bestämmelser om både EU-statistik och Sveriges officiella statistik.

Det uppges att den förslaget överensstämmer med kraven för rapportering av EU-statistik som är uppställda artikel 1 och 3 i EU-förordningen. Det uppges att uppgiftsskyldigheten enligt Sveriges officiella statistik regleras enligt huvudregeln genom den nationella lagstiftningen och inte på EU-nivå. Det uppges att den officiella statistiken tillhör regeringens restkompetens och att det, enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, framgår att det är regeringen som beslutar om vad som är officiell statistik och vilka myndigheter som

ansvarar för den officiella statistiken. De statistikansvariga myndigheterna ska bestämma statistikens innehåll, form, frekvens med mera.

Det uppges att det i förslaget inte finns några krav utöver de som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen uppges att föreskriften behöver träda i kraft senast den 28 februari, då insamlingsperioden är planerad att inledas med ett utskick av ordinarie missiv och inloggningsuppgifter till ett elektroniskt formulär. Sista svarsdatum beräknas vara den 21 april 2023.

Det uppges att uppgiftslämnarna kommer att lämna motsvarande uppgifter som vid tidigare undersökningsomgångar, det vill säga inga förändringar i frågeformuläret är planerade. Förslagsställaren bedömer därför att ingen särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande. Det uppges vidare att det saknas behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att regleringen berör näringsidkare som bedriver verksamhet i Sverige och som har minst 10 anställda. Tillståndspliktiga verksamheter som, enligt miljöbalken, ska lämna miljörapport till tillsynsmyndigheten uppges vara exkluderade från enkätundersökningen och regleringen. Detta då deras miljörapporter kan användas som datakälla till den officiella avfallsstatistiken.

Vidare uppges att observationsobjekten i undersökning, och de näringsidkare som berörs av regleringen, utgörs av arbetsställen som inte är knutna till någon tillståndspliktig verksamhet och har minst 10 anställda. Undersökningen uppges omfatta cirka 1 000 arbetsställen. Bland arbetsställen med minst 10 anställda dras, enligt förslagsställaren, ett stratifierat obundet slumpmässigt urval. Stratifiering görs efter bransch (baserat på näringsgren) och storlek (antal anställda per arbetsställe). För stratifieringen med avseende på storlek (antal anställda per arbetsställe) tillämpas följande storleksklasser:

1. 10-19 anställda
2. 20-49 anställda
3. 50-99 anställda
4. 100-199 anställda
5. 200-499 anställda
6. 500 eller fler anställda

Vidare uppges att för att minska urvalsfelets betydelse totalundersöks vanligtvis strata med arbetsställen med 50 eller fler anställda. Valet att totalundersöka stratum bestående av arbetsställen med fler anställda beror, enligt förslagsställaren, dels på att dessa arbetsställen bedöms alstra större mängder avfall, varpå det är viktigt att få in uppgifter från dem, dels på att det minskar uppgiftslämnararbetet för små och medelstora företag.

Det uppges att urvalet stratifieras med avseende på Svensk näringslivsindelning (SNI) 2007. Urvalet inkluderar samtliga huvudgrupper inom avdelning C (Tillverkning). I redovisningen finns en tabell med information om hur urvalet fördelade sig vid förra undersökningstillfället (SNI och antal arbetsställen). Det uppges att vid den senaste undersökningsomgången var den identifierade rampopulationen 5 527 arbetsställen, vilket givet urvalets storlek innebär att cirka 18 % av rampopulationen ombads besvara enkätundersökningen. I den minsta storleksgruppen, arbetsställen med 10-19 anställda, uppges det vara 9 % av rampopulationen som ombads besvara enkätundersökningen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen uppges att förslaget främst kommer att få ekonomiska konsekvenser i form av den tid som personal behöver avsätta för att ta fram uppgifter och besvara enkäten. De miljömässiga och sociala konsekvenserna anses vara små.

Det uppges att kostnaderna för att besvara frågeformuläret består främst av löner och arvoden. Timkostnaden har beräknats vara 911 kronor för företag. Vid den senaste undersökningen uppskattades den genomsnittliga tidsåtgången för uppgiftslämnarna till 45 minuter, vilket bygger på uppgifter från uppgiftslämnare själva som vid förra undersökningen angav tidsåtgången i slutet på frågeformuläret. Naturvårdsverket bedömer att svarstiden per enkät kommer att förbli densamma 2023. I urvalet för 2023 års undersökning beräknas cirka 1 000 arbetsställen ingå, vilket ger en total tidsåtgång på $1\,000 \times 45 \text{ min} = 750 \text{ h}$. Detta ger en beräknad uppgiftslämnarkostnad på: $750 \text{ h} \times 911 \text{ kr/h} = 683\,250 \text{ kr}$.

Det uppges att det i beräkningen av timkostnaden ingår lön, sociala avgifter, lokaler och så vidare. Uppgiften uppges vara hämtad från SCB:s årsredovisning för 2017. I räkneexemplet antas 100 % svarsfrekvens.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget inte påverkar företagets andra kostnader.

Regelrådet ser ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning och kan heller inte se att förslaget skulle påverka företagets verksamhet på ett betydande sätt.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets andra kostnader är godtagbar och att utebliven redovisning av förslagets påverkan på företagets verksamhet utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen uppges att Naturvårdsverket gör bedömningen att förslaget inte har någon påverkan på företagets konkurrensförhållanden. De statistikuppgifter som företagen

lämnar in skyddas, enligt förslagsställaren, av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det uppges att när uppgifterna redovisas kommer inga enskilda företag att kunna identifieras.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet kan konstatera att det saknas redovisning i detta avseende, men anser att då det handlar om en enkätundersökning som dessutom är densamma som tidigare år bör det sannolikt inte finnas någon sådan övrig påverkan.

Regelrådet finner därför att utebliven redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen uppges att särskild hänsyn till små företag tas genom att undersökningen exkluderar arbetsställen med färre än 10 anställda. Dessutom är urvalsförfarandet utformat så att sannolikheten att komma med i urvalet är högre för större företag än för små företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att samtliga punkter i konsekvensutredningen redovisas på ett godtagbart sätt och att redovisningen dessutom är både strukturerad och utförlig.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 november 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Annika LeBlanc.

Claes Norberg
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande